ĢENERĀLADVOKĀTA JEVGENIJA TANČEVA [*EVGENI TANCHEV*]
SECINĀJUMI,
sniegti 2021. gada 15. jūlijā [1]

Lieta C-600/19

MA
pret
Ibercaja Banco, S.A.,
piedaloties
PO

(*Audiencia Provincial de Zaragoza* (Saragosas provinces tiesa, Spānija) lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu)

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Direktīva 93/13/EEK – Negodīgi noteikumi patērētāju līgumos – 6. panta 1. punkts un 7. panta 1. punkts – Efektivitātes princips – Piedziņas vēršanas uz hipotēkas objektu procedūra – Valsts tiesas pilnvaras izvērtēt līguma noteikumu negodīgumu pēc sākotnējās pārbaudes, kura netiek pamatota – Pēdējā brīža noteikšana, pēc kura vairs nevar iebilst pret līguma noteikumu negodīgumu – *Res judicata* princips – Noilgums

I. Ievads

1. Šis *Audiencia Provincial de Zaragoza* (Saragosas provinces tiesa, Spānija) lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par Padomes Direktīvas 93/13/EEK (1993. gada 5. aprīlis) par negodīgiem noteikumiem patērētāju līgumos [2] interpretāciju. Minētais lūgums attiecas uz piedziņas vēršanas uz hipotēkas objektu procedūru, kurā patērētājs nav iesniedzis iebildumus un ieķīlātā īpašuma īpašumtiesības jau ir nodotas trešai personai.

2. Izskatāmajā lietā galvenais jautājums būtībā ir par to, vai Direktīvas 93/13 6. panta 1. punktam un 7. panta 1. punktam ir pretrunā tāds valsts tiesiskais regulējums, saskaņā ar kuru *res judicata* un noilguma ietekmes dēļ tiesa vēlākā tiesvedības posmā nevar izvērtēt līguma noteikumu negodīgumu, ja to sākotnējo pārbaudi tiesa ir veikusi pēc savas ierosmes (*ex officio*), kas nav skaidri atspoguļots lēmumā par piedziņas vēršanas uz hipotēkas objektu atļaušanu. Iesniedzējtiesa vēlas arī noskaidrot, kā vēlāka līguma noteikumu negodīguma pārbaude varētu ietekmēt nolēmuma pieņemšanu lietā saistībā ar ieķīlāto īpašumu.

[1] Oriģinālvaloda – angļu.

[2] OV 1993, L 95, 29. lpp.

3. Šo lietu Tiesa izskata līdztekus četrām citām lietām (C-693/19, C-725/19, C-831/19 un C-869/19), kurās šodien ir sniegti mani secinājumi. Minēto lietu pamatā ir Spānijas, Itālijas un Rumānijas lūgumi sniegt prejudiciālu nolēmumu, un tās arī skar līdzīgus un potenciāli sensitīvus jautājumus saistībā ar tā valsts tiesas pienākuma apjomu, kas paredz pēc savas ierosmes pārbaudīt līguma noteikumu negodīgumu saskaņā ar Tiesas judikatūru, kurā interpretēta Direktīva 93/13, kā arī saistību ar konkrētiem valsts procesuālo tiesību principiem, tostarp *res judicata* principu.

4. Tādējādi šī lieta sniedz Tiesai iespēju pilnveidot savu judikatūru par Direktīvu 93/13 un, it īpaši, precizēt *res judicata* un noilguma jautājumus saistībā ar negodīgu noteikumu pārbaudi tiesā saskaņā ar minēto direktīvu.

II. Atbilstošās tiesību normas

A. Savienības tiesības

5. Direktīvas 93/13 6. panta 1. punktā ir paredzēts:

"Dalībvalstis nosaka, ka negodīgi noteikumi, kas izmantoti pārdevēja vai piegādātāja ar patērētāju noslēgtā līgumā, atbilstoši savas valsts tiesību aktiem nav saistoši patērētājam un, ka līgums pie tādiem pašiem noteikumiem turpina pusēm būt saistošs, ja tas var pastāvēt bez negodīgajiem noteikumiem."

6. Direktīvas 93/13 7. panta 1. punktā ir paredzēts:

"Dalībvalstis nodrošina, ka patērētāju un konkurentu interesēs pastāv adekvāti un efektīvi līdzekļi, lai novērstu negodīgu noteikumu ilgstošu izmantošanu pārdevēju vai piegādātāju ar patērētājiem noslēgtos līgumos."

B. Spānijas tiesības

7. *Ley de Enjuiciamiento Civil* (turpmāk tekstā – "Civilprocesa kodekss") 136. pantā ir paredzēts:

"Ja ir beidzies procesuālās darbības īstenošanai paredzētais termiņš, iestājas noilgums un tiek zaudēta iespēja īstenot attiecīgo darbību. Kad termiņš ir beidzies, sekretārs izdod rīkojumus par piemērojamiem pasākumiem vai informē tiesu, lai tā pieņem attiecīgu nolēmumu."

8. Civilprocesa kodeksa 222. pantā ir paredzēts:

"1. Galīgo nolēmumu, ar ko prasība tiek apmierināta vai noraidīta, *res judicata* spēks saskaņā ar likumu izslēdz vēlāku tiesvedību, kuras priekšmets ir tāds pats kā tiesvedībā, kurā pieņemtais nolēmums ir ieguvis *res judicata* spēku.

2. *Res judicata* spēks attiecas uz prasības un pretprasības prasījumiem, kā arī aspektiem, uz kuriem attiecas šā likuma 408. panta 1. un 2. punkts.

Attiecībā uz minēto prasījumu pamatu par jauniem un atšķirīgiem tiek uzskatīti fakti, kas kļuvuši zināmi pēc tam, kad ir pilnībā beidzies prasījumu izvirzīšanas termiņš tiesvedībā, kurā tie tikuši izvirzīti.

3. *Res judicata* spēks attiecas uz lietas dalībniekiem tiesvedībā, kurā ir pieņemts attiecīgais nolēmums, uz viņu mantiniekiem un tiesību pārņēmējiem, kā arī uz strīdā neiesaistītām personām, kas ir tiesību, uz kurām balstās lietas dalībnieka procesuālā rīcībspēja saskaņā ar šā likuma 11. pantu, īpašnieki.

[..]

4. Galīga nolēmuma, ar kuru ir izbeigta tiesvedība, *res judicata* spēks ir saistošs tiesai vēlākā tiesvedībā, kuras priekšmets loģiski izriet no iepriekšējās [tiesvedības], ja abu tiesvedību dalībnieki ir tie paši vai uz tiem saskaņā ar tiesību normu attiecas *res judicata* spēks."

9. Civilprocesa kodeksa 552. pantā ir paredzēts:

"1. Ja tiesa uzskata, ka nav izpildīti likumā prasītie noteikumi un nosacījumi, lai izdotu rīkojumu par izpildi, tā izdod rīkojumu par izpildes atteikšanu.

Tiesa pārbauda pēc saviem ieskatiem, vai kāds no noteikumiem, kas ietverti 557. panta 1. punktā paredzētajos izpildrakstos, var tikt uzskatīts par negodīgu. Ja tā uzskata, ka noteikums var tikt uzskatīts par negodīgu, tā uzklausa lietas dalībniekus piecpadsmit dienu laikā. Tos uzklausījusi, tā piecu darba dienu laikā pieņem lēmumu saskaņā ar 561. panta 1. punkta 3. apakšpunkta normām."

10. Civilprocesa kodeksa 557. pantā ir paredzēts:

"1. Ja izpilde tiek noteikta saskaņā ar rīkojumiem, kas paredzēti 517. panta 2. punkta 4., 5., 6. un 7. apakšpunktā, kā arī saskaņā ar citiem 517. panta 2. punkta 9. apakšpunktā paredzētajiem dokumentiem, kam ir izpildes spēks, parādnieks var pret to iebilst šajā pantā paredzētajā termiņā un kārtībā vienīgi tad, ja tas atsaucas uz kādu no šādiem pamatiem:

[..]

7) dokuments ietver negodīgus noteikumus."

11. Civilprocesa kodeksa 695. pantā ir paredzēts:

"1. Šajā nodaļā minētajās procedūrās parādnieks var celt iebildumus pret izpildi tikai tad, ja tie ir pamatoti ar:

[..]

4) līguma noteikuma, kas ir pamats izpildei vai kas ir ļāvis noteikt pieprasāmo summu, negodīgo raksturu."

III. Fakti, tiesvedība un prejudiciālie jautājumi

12. Saskaņā ar lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu 2005. gada 6. maijā kredītiestāde *Ibercaja Banco, S.A.* (turpmāk tekstā – "*Ibercaja Banco*") un PO un MA, patērētāju statusā, noslēdza aizdevuma līgumu par summu 198 400 EUR, kas jāatmaksā līdz 2040. gada 31. maijam un kas tika nodrošināta ar hipotēku uz vienas ģimenes māju, kuras vērtība bija noteikta 299 290 EUR apmērā.

13. Procentu gada nominālā likme līdz 2005. gada 30. novembrim bija noteikta 2,75 % apmērā. Līguma 3.bis punkts bija paredzēts, ka no minētā brīža tiek piemērota mainīga procentu likme un ka procentu likmei piemērojamā minimālā starpība nevar būt mazāka par 0,5 % (turpmāk tekstā – "noteikums par procentu likmes minimumu"). Saskaņā ar līguma 6. punktu nokavējuma procentu gada nominālā likme tika noteikta 19 % apmērā. Turklāt līguma 6.bis punktā bija noteikts, ka *Ibercaja Banco* var pieprasīt atmaksāt visu aizdevuma summu, ja netiek samaksāta kāda maksājamā summa (turpmāk tekstā – "noteikums par kredīta pirmstermiņa atmaksu").

14. 2014. gada 30. decembrī *Ibercaja Banco* iesniedza pieteikumu par piedziņas vēršanas uz hipotēkas objektu procedūru pret PO un MA, jo netika veikti pieci ikmēneša maksājumi no 2014. gada 31. maija līdz 2014. gada 31. oktobrim. Tā lūdza piedzīt 164 676,53 EUR, kas atbilst 2014. gada 5. novembrī maksājamai un nesamaksātai pamatsummai un procentu maksājumiem, kā arī papildu summu 49 402 EUR apmērā, kas aprēķināta provizoriski, piemērojot nominālo gada procentu likmi 12 % apmērā no konta slēgšanas 2014. gada 5. novembrī līdz pilnīgas atmaksas veikšanai, neskarot nokavējuma procentu turpmāku samaksu.

15. 2015. gada 26. janvārī pret PO un MA tika izdots izpildes rīkojums, pieprasot viņiem veikt maksājumu un nosakot desmit dienu termiņu, lai izvirzītu iebildumus pret izpildi. Tanī pašā dienā tiesas sekretārs izdeva rīkojumu, ar ko Īpašumu reģistram pieprasīja izsniegt apliecinājumu par īpašumtiesībām un citām lietu tiesībām uz īpašumu, kā arī par hipotēkas pastāvēšanu par labu *Ibercaja Banco*. PO un MA neizvirzīja nekādus iebildumus pret izpildi.

16. Pēc tam, kad ar 2015. gada 14. decembra vēstuli tika paziņots par PO nāvi, ar 2016. gada 9. jūnija rīkojumu SP un JK ieguva lietas dalībnieku statusu kā iespējamie likumīgie mantinieki.

17. Vēlāk pēc izsoles, kurā nebija neviena solītāja, *Ibercaja Banco* tika piešķirts ieķīlātais īpašums par summu 179 574 EUR, savukārt tā nodeva nekustamo īpašumu sabiedrībai *Residencial Murillo, S.A.*, kas iesniedza kvīti par minētās summas samaksu.

18. 2016. gada 25. oktobrī *Ibercaja Banco* lūdza noteikt izdevumus 2888,19 EUR un procentu maksājumu 32 538,28 EUR apmērā, kas tika aprēķināti, piemērojot likmi 12 %, kā tas ir noteikts *Ley 1/2013, de 14 de mayo, de medidas para reforzar la protección a los deudores hipotecarios, reestructuración de deuda y alquiler social* (2013. gada 14. maija Likums 1/2013 par pasākumiem hipotekāro parādnieku aizsardzības stiprināšanai, parāda restrukturizāciju un sociālo mājokli, turpmāk tekstā – "Likums 1/2013)[3]. Parādniekiem par to tika paziņots. Ar 2016. gada 13. decembra rīkojumu tika apstiprināta minētā izdevumu summa.

19. 2016. gada 9. novembrī MA apstrīdēja lēmumu par procentu aprēķinu, pamatojoties uz aizdevuma līguma 3.bis un 6. punkta – par noteikumu par procentu likmes minimumu un nokavējuma procentiem – negodīgo raksturu.

[3] 2013. gada 15. maija *BOE* Nr. 116, 36373. lpp.

20. Ar 2017. gada 8. marta rīkojumu *Juzgado de Primera Instancia No 2 de Zaragoza* (Saragosas pirmās instances tiesa Nr. 2, Spānija, turpmāk tekstā – "pirmās instances tiesa"), konstatējot, ka līguma 6.bis punkta noteikums par kredīta pirmstermiņa atmaksu varētu būt negodīgs, nolēma izvērtēt to līguma noteikumu iespējamo negodīgumu, uz kuriem ir balstīts izpildes rīkojums. Lietas dalībniekiem tika lūgts iesniegt apsvērumus par šo jautājumu un iespējamo tiesvedības apturēšanu. *Ibercaja Banco* iebilda pret tiesvedības apturēšanu, apgalvojot, ka šis neesot atbilstošs brīdis, lai atzītu līguma noteikumu negodīgumu, jo nekustamais īpašums ir jau nodots un izdevumi ir apstiprināti.

21. Ar 2017. gada 19. aprīļa pirmās instances tiesas rīkojumu tiesvedība tika apturēta līdz brīdim, kad tiks pieņemts nolēmums par *Tribunal Supremo* (Augstākā tiesa, Spānija, turpmāk tekstā – "Augstākā tiesa") iesniegto lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu attiecībā uz noteikumiem par kredīta pirmstermiņa atmaksu un nokavējuma procentiem. *Ibercaja Banco* pārsūdzēja šo rīkojumu *Audiencia Provincial de Zaragoza* (Saragosas provinces tiesa, Spānija, turpmāk tekstā – "provinces tiesa"), kas atcēla tiesvedības apturēšanu, liekot to turpināt.

22. Ar 2017. gada 20. novembra pirmās instances tiesas rīkojumu tika atzīts līguma 6.bis punktā paredzētā noteikuma par kredīta pirmstermiņa atmaksu negodīgums, un izpildes process tika apturēts. *Ibercaja Banco* iesniedza apelācijas sūdzību, pret ko iebilda MA.

23. Ar 2018. gada 28. marta rīkojumu provinces tiesa atcēla pārsūdzēto rīkojumu, atļaujot turpināt procedūru, pamatojoties uz to, ka konkrētu noteikumu negodīgumu nevar izvērtēt, jo hipotekārā aizdevuma līgums esot radījis tā sekas, uz ieķīlāto īpašumu jau esot vērsta piedziņa, patērētājam neīstenojot savas tiesības, kā arī īpašumtiesības esot nodotas, kas ir jārespektē, ievērojot tiesiskās drošības principu jau nodibināto īpašuma attiecību ziņā.

24. Ar pirmās instances tiesas 2018. gada 31. jūlija rīkojumu tika noraidīts MA iebildums pret lēmumu iekasēt procentus, ko tā bija noteikusi 32 389,89 EUR apmērā, jo procedūra bija uzsākta saskaņā ar Likumu 1/2013 un netika celti nekādi iebildumi, tāpēc, ņemot vērā *res judicata* iedarbību, noteikumu iespējamais negodīgums nebija jāizvērtē.

25. MA pārsūdzēja provinces tiesā šo rīkojumu, pret ko iebilda *Ibercaja Banco*.

26. Iesniedzējtiesa paskaidro, ka valsts tiesību aktos tiek nošķirta tiesvedība, kurā lieta tiek izskatīta pēc būtības, kas paredz lietas dalībnieku tiesību noteikšanu, un izpildes process, kas tiek īstenots, pamatojoties uz izpildes dokumentiem, tostarp līgumiem, no kuriem izriet parādnieka saistības atmaksāt kreditoram aizdevumu, kam ir beidzies termiņš un kas ir iekasējams un maksājams. Šajā ziņā *res judicata* spēks attiecas ne tikai uz nolēmumiem, kas pieņemti tiesvedībās, kurās lietu izskata pēc būtības, bet arī jautājumiem pret kuriem varēja celt iebildumus, bet tas netika darīts, kas ir noilguma termiņa sekas. Konkrētāk, valsts tiesību akti paredz, ka saskaņā ar Civilprocesa kodeksa 557. panta 1. punkta 7. apakšpunktu parastajā izpildes procedūrā, kā arī atbilstoši tā 695. panta 1. punkta 4. apakšpunktam īpašajā piedziņas vēršanas uz hipotēkas objektu procedūrā patērētājs var celt iebildumus, apgalvojot izpildes rīkojuma pamatā esošā līguma noteikumu negodīgumu, un ka saskaņā ar minētā kodeksa 552. panta 1. punktu tiesai, kura izskata prasību par piespiedu izpildi, pēc savas ierosmes ir sākotnēji jāizvērtē šādu noteikumu negodīgums, pirms tā izdod izpildes rīkojumu. Šī sākotnējā pārbaude ietver negatīvu vērtējumu, kā rezultātā tiek ņemti vērā tikai tie noteikumi, kuru negodīgumu tiesa konstatē un attiecībā uz kuriem ir ierosināta uz sacīkstes principu balstīta procedūra, kurā tiek pasludināts

nolēmums par to negodīgumu. Ja citi noteikumi ir izturējuši sākotnējo pārbaudi, tiesa šajā ziņā nenorāda nekādus argumentus, līdz ar to nav skaidri noteikta noteikumu spēkā esamība, lai arī sākotnējā pārbaude ietver pieņēmumu par to, kas ir arī noticis izskatāmā lietā.

27. Iesniedzējtiesai ir šaubas par to, vai valsts tiesiskais regulējums par *res judicata* un noilgumu saistībā ar negodīgu noteikumu negatīva vērtējuma izpildes procesā apjomu ir saderīgs ar Direktīvas 93/13 prasībām, it īpaši ar tās 6. panta 1. punkta paredzēto nosacījumu, ka patērētājam nav saistoši negodīgi noteikumi, kā tas interpretēts Tiesas judikatūrā [4]. Šajā ziņā iesniedzējtiesa norāda, ka saskaņā ar Augstākās tiesas judikatūru [5] gadījumā, ja ir beidzies termiņš iebildumu pret izpildi celšanai, iestājas noilguma termiņš un *res judicata* iedarbība attiecībā uz iebildēm saistībā ar negodīgiem noteikumiem patērētāju līgumos. Ņemot vērā to, ka Tiesas judikatūrā ir pieņemts noilguma termiņš gadījumā, ja patērētājs, kuram ir parādnieka statuss, neceļ iebildumus izpildes procedūrā, iesniedzējtiesa vēlas noskaidrot, vai efektivitātes princips izraisa procesa izbeigšanu, kas liedz gan parādniekam, gan tiesai iespēju pēc savas ierosmes pārskatīt jautājumus, kas jau tika pārbaudīti, vai iebilst pret to, pret ko varēja iebilst, bet kas netika izdarīts.

28. Iesniedzējtiesa vēl norāda, ka rodas šaubas par to, kā noteikt galīgo termiņu, kad tiesa pēc savas ierosmes vai pēc kādas puses pieteikuma var iebilst pret noteikumu negodīgumu saistībā ar Direktīvu 93/13. Saskaņā ar valsts tiesību aktiem īpašās piedziņas vēršanas uz hipotēkas objektu procedūras mērķis ir saņemt šo liettiesisko nodrošinājumu, hipotēku, lai apmierinātu kreditora prasījumu, kura nodrošinājums tiek saņemts, kad ieķīlātais īpašums izsolē tiek nodots trešai personai. Iesniedzējtiesa, ņemot vērā Tiesas judikatūru [6], norāda – ja īpašums vairs nevar tikt pieprasīts, tiesa nevar vērtēt hipotekārā aizdevuma līguma noteikumu negodīgumu, lai gan saskaņā ar *Tribunal Constitucional* (Konstitucionālā tiesa, Spānija, turpmāk tekstā – "Konstitucionālā tiesa") judikatūru [7] noilguma termiņš iestājas tikai tad, ja parādnieks ir skaidri iebildis pret noteikuma negodīgumu vai ja tiesa to ir izskatījusi pēc savas ierosmes, veicot pārskatīšanu. Līdz ar to iesniedzējtiesa jautā, vai pēc īpašumtiesību nodošanas, bet līdz brīdim, kad parādnieks tiek izlikts no īpašuma, ir iespējams vērsties pret šo negodīgumu, kas var izraisīt izpildes procedūras kopumā spēkā neesamību.

29. Šādos apstākļos *Audiencia Provincial de Zaragoza* (Saragosas provinces tiesa) nolēma apturēt pamatlietu un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

"1) Vai ar Padomes Direktīvas 93/13/EEK 6. panta 1. punktā paredzēto efektivitātes principu atbilstoši tam, kā šo direktīvu interpretējusi Eiropas Savienības Tiesa, ir saderīgs valsts tiesiskais regulējums, no kura izriet, ka tad, ja konkrēts negodīgs noteikums ir izturējis sākotnēju pārbaudi, ko tiesa pēc savas ierosmes ir veikusi, izdodot izpildes rīkojumu [noteikuma negatīvs vērtējums], šāda pārbaude liedz šai pašai tiesai vēlāk pēc savas ierosmes izvērtēt šo noteikumu, ja jau pašā sākumā pastāvēja attiecīgie faktiskie un tiesiskie apstākļi, lai arī pēc šīs sākotnējās pārbaudes nedz rezolutīvajā daļā, nedz pamatojumā netika norādīti nekādi apsvērumi par šo noteikumu spēkā esamību?

[4] Iesniedzējtiesa atsaucas uz spriedumiem, 2015. gada 29. oktobris, *BBVA* (C-8/14, EU:C:2015:731), un 2017. gada 26. janvāris, *Banco Primus* (C-421/14, EU:C:2017:60).

[5] Iesniedzējtiesa atsaucas tostarp uz spriedumiem, 2017. gada 27. septembris (Nr. 526/2017), un 2018. gada 13. novembris (Nr. 628/2018).

[6] Iesniedzējtiesa atsaucas uz spriedumiem, 2013. gada 14. marts, *Aziz* (C-415/11, EU:C:2013:164), un 2017. gada 7. decembris, *Banco Santander* (C-598/15, EU:C:2017:945).

[7] Iesniedzējtiesa atsaucas uz 2019. gada 28. februāra spriedumu (Nr. 31/2019).

2) Vai gadījumā, ja jau pastāv tiesiskie apstākļi, no kuriem izriet ar patērētājiem noslēgtajos līgumos iekļautā noteikuma negodīgums, un persona, pret kuru vērsta piedziņa, neceļ iebildumus pieteikumā par iebildumiem pret izpildi, kas šajā nolūkā ir paredzēts likumā, šī persona pēc šī pieteikuma izskatīšanas var no jauna iesniegt sākotnējo pieteikumu, lai noskaidrotu, vai cits vai citi noteikumi ir negodīgi, lai gan tā sākotnēji varēja celt pret tiem iebildumus likumā paredzētajā parastajā procedūrā. Visbeidzot, vai iestājas noilgums, kas liedz patērētājam atkārtoti iebilst pret cita noteikuma negodīgumu tajā pašā izpildes procedūrā un pat vēlākā tiesvedībā, kurā lietu izskata pēc būtības?

3) Vai tad, ja secinājums, ka puse nevar atkārtoti celt iebildumus pret noteikuma negodīgumu vai celt tos vēlāk, jo tā varēja celt iebildumus agrāk, tādēļ ka nepieciešamie faktiskie un tiesiskie apstākļi jau bija noteikti, ir atzīts par saderīgu ar Direktīvu 93/13, vai tas var kalpot par pamatu tiesai, kura ir brīdināta par šo negodīgumu, īstenot savas tiesības veikt pārbaudi pēc savas ierosmes?

4) Vai gadījumā, kad ir apstiprināta izsole un piešķirts īpašums, ko var piešķirt par labu tam pašam kreditoram, tostarp ir nodots īpašumā ieķīlātais un jau pārdotais īpašums, ar Savienības tiesībām ir saderīga interpretācija, saskaņā ar kuru pēc [izpildes] procedūras pabeigšanas un tai raksturīgo seku iestāšanās – ieķīlātā īpašuma pārdošanas – parādnieks var celt jaunus iebildumus, lūdzot atzīt kāda negodīga noteikuma, kas ietekmē izpildes procedūru, spēkā neesamību, vai arī pēc tam, kad ir nodots īpašums, ko var piešķirt kreditoram, un tā ierakstīšanas Īpašuma reģistrā tiesa var veikt pārskatīšanu pēc savas ierosmes, kas ietver visas izpildes procedūras atcelšanu vai arī ietekmē par ieķīlāto īpašumu maksājamo summu un līdz ar to var ietekmēt nosacījumus, ar kādiem tika izteikti piedāvājumi?"

30. Rakstveida apsvērumus Tiesai iesniedza Spānijas un Itālijas valdības, kā arī Komisija.

31. 2021. gada 26. aprīļa tiesas sēdē, kurā tika izskatīta arī lieta C-869/19, *Ibercaja Banco*, Spānijas un Itālijas valdības, kā arī Komisija sniedza mutvārdu apsvērumus.

IV. Lietas dalībnieku apsvērumu kopsavilkums

32. *Ibercaja Banco* apgalvo, ka, pamatojoties uz 2017. gada 7. decembra spriedumu *Banco Santander*[8], uz ceturto jautājumu ir jāatbild, ka Direktīvas 93/13 6. panta 1. punkts nav piemērojams valsts procesā, ja ir jau notikusi piedziņas vēršana uz hipotēkas objektu, ieķīlātais īpašums ir ticis pārdots un lietu tiesības attiecībā uz šo īpašumu ir nodotas trešai personai. Tā apgalvo, ka nav jāatbild uz pirmajiem trim jautājumiem un katrā ziņā saistībā ar otro jautājumu Direktīvas 93/13 6. panta 1. punktam nav pretrunā valsts tiesiskais regulējums, ar kuru patērētājiem ir noteikti termiņi, lai celtu prasību par līguma noteikumu negodīgumu, ja šis tiesiskais regulējums atbilst līdzvērtības un efektivitātes principiem, kā tas ir šajā gadījumā.

33. *Ibercaja Banco* uzskata, ka saistībā ar pirmo un trešo jautājumu Direktīvas 93/13 6. panta 1. punkts, ņemot vērā līdzvērtības un efektivitātes principus, pieļauj valsts tiesisko regulējumu, kurā paredzēts pienākums tiesai pēc savas ierosmes veikt līguma noteikumu negodīguma negatīvu vērtējumu, kas liedz tai vēlāk izvērtēt šos noteikumus, ja nav jaunu faktisko un tiesisko apstākļu. Tā uzskata, ka pienākums tiesai nolēmumā norādīt pamatojumu tad, ja noteikumi nav negodīgi, pārsniedz to, ko prasa efektivitātes princips. Tā arī norāda, ka *res judicata* un noilgumam

[8] C-598/15, EU:C:2017:945 (turpmāk tekstā – "spriedums *Banco Santander*").

pretrunā ir iespēja, kas ļauj patērētājam, kurš nav atsaucies uz līguma noteikumu negodīgumu izpildes procedūrā, vēlāk uz tāda paša pamata ierosināt tiesvedību, kurā lieta tiek izskatīta pēc būtības.

34. Spānijas valdība četrus uzdotos prejudiciālos jautājumus ir pārformulējusi trīs jautājumos. Pirmkārt, Direktīvas 93/13 6. un 7. pantam nav pretrunā valsts tiesiskais regulējums, kurā, paredzot iespēju tiesai veikt pārbaudi pēc savas ierosmes un patērētājam celt iebildumus piedziņas vēršanas uz hipotēkas objektu procedūrā, netiek atļauts izvērtēt noteikumu negodīgumu pēc tam, kad ir pieņemts lēmums par īpašumtiesību nodošanu trešai personai. Tā pamatojas uz spriedumu *Banco Santander*[9] un apstākli, ka šāda pārbaudes pēc savas ierosmes apjoma paplašināšana radītu nelabvēlīgas sekas trešām personām, kā arī apdraudētu tiesisko drošību. Otrkārt, Direktīvas 93/13 6. un 7. pantam nav pretrunā valsts tiesiskais regulējums, saskaņā ar kuru negodīguma pārbaudi nevar veikt pēc tam, kad ir pieņemts nolēmums, kam ir *res judicata* spēks, ir beigušies visi pārskatīšanas termiņi pēc tiesas iniciatīvas vai pēc patērētāja pieteikuma, kā arī attiecīgie faktiskie un tiesiskie apstākļi pastāvēja brīdī, kad patērētājs būtu varējis pieprasīt veikt šādu pārbaudi un tiesai būtu vajadzējis to veikt. Šī lieta atšķiras no 2017. gada 26. janvāra sprieduma *Banco Primus*[10], kā arī *res judicata* un noilguma aspekts novērš bezgalīgu negodīguma izvērtēšanu, kas nav pamatota ar Direktīvu 93/13.

35. Treškārt, Spānijas valdība apgalvo, ka Direktīvas 93/13 7. pants pieļauj valsts praksi, saskaņā ar kuru tiesa, kas veic pārbaudi pēc savas ierosmes, skaidri atsaucas uz to tikai gadījumā, ja tā uzskata, ka noteikumu var atzīt par negodīgu, ar nosacījumu, ka tiek garantēta tiesas pilnīga pārbaude. Kā tā uzsvēra tiesas sēdē, Direktīvā 93/13 nav paredzēts pienākums tiesai skaidri norādīt pamatojumu, turklāt, tā kā tiek veikta pilnīga pārbaude, patērētājs nevar iebilst pret noteikuma negodīgumu vēlākā tiesvedībā, kurā lieta tiek izskatīta pēc būtības.

36. Itālijas valdība nav paudusi nostāju par pirmo jautājumu. Saistībā ar otro un trešo jautājumu, kuri būtu jāizvērtē kopā, tā uzskata, ka no sprieduma *Banco Primus*[11] izriet, ka tad, ja nolēmums ir kļuvis galīgs, nedz tiesa, nedz patērētājs nevar atsaukties uz noteikumu negodīgumu, pret ko varēja iebilst agrāk. Saistībā ar ceturto jautājumu, pamatojoties uz spriedumu *Banco Santander*[12], nevar atsaukties uz līguma noteikumiem, lai liktu šķēršļus ieķīlātā īpašuma īpašnieka īpašumtiesību atzīšanai. Kā tā uzsvēra tiesas sēdē, Direktīvas 93/13 6. panta 1. punkts tiek piemērots valsts tiesību sistēmu ietvaros, kas paredz ievērot valsts procesuālos noteikumus, tostarp *res judicata*.

37. Komisija apgalvo, ka uz pirmajiem trim jautājumiem ir jāatbild kopā, tādējādi, ka Direktīvas 93/13 6. panta 1. punktam un 7. panta 1. punktam, ņemot vērā efektivitātes principu, ir pretrunā valsts tiesiskais regulējums, kurā, ņemot vērā noilgumu, ir noteikts brīdis, kad patērētājs vairs nevar iebilst pret līguma noteikumu negodīgumu, ja agrākā posmā tiesas veiktā pārbaude pēc savas ierosmes nav dokumentēta vai pamatota. Kā tā apgalvoja tiesas sēdē, tikai netieša pārskatīšana nav pietiekama, lai nodrošinātu Direktīvas 93/13 efektivitāti, ņemot vērā, ka nav garantijas, ka tā ir veikta, kā arī patērētājam nebūs izprotami šā lēmuma iemesli vai arī tas nevarēs efektīvi iebilst pret izpildi, tāpat arī tiesa pārsūdzības gadījumā nevarēs pasludināt nolēmumu.

9 Spriedums, 2017. gada 7. decembris (C-598/15, EU:C:2017:945).

10 C-421/14, EU:C:2017:60; turpmāk tekstā – "spriedums *Banco Primus*").

11 Spriedums, 2017. gada 26. janvāris (C-421/14, EU:C:2017:60).

12 Spriedums, 2017. gada 7. decembris (C-598/15, EU:C:2017:945).

38. Saistībā ar ceturto jautājumu Komisija apgalvo, ka Direktīvas 93/13 6. panta 1. punkts un 7. panta 1. punkts, ņemot vērā efektivitātes principu, pieļauj valsts tiesisko regulējumu, kurā ir paredzēts, ka piedziņas vēršanas uz hipotēkas objektu procedūra iegūst *res judicata* spēku, kad parādnieks tiek izlikts no īpašuma, lai gan šīm normām pretrunā ir valsts tiesiskais regulējums, saskaņā ar ko patērētājiem, pret kuru īpašumu ir piemērota piedziņas vēršanas uz hipotēkas objektu procedūra, ar ko viņu tiesības tiek aizsargātas saīsinātās tiesāšanās procedūrās, kad tiesas pārbaude ir ierobežota, tiek liegts aizstāvēt savas tiesības vēlākā tiesvedībā, kurā pēc būtības tiek izskatīta prasība par zaudējumu atlīdzināšanu un kura, šķiet, atbilst Konstitucionālās tiesas judikatūrai [13]. Kā Komisija uzsvēra tiesas sēdē, ja ir notikusi īpašumtiesību nodošana, patērētājiem ir jābūt piekļuvei šādai tiesvedībai, lai aizstāvētu savas tiesības, pamatojoties uz Direktīvu 93/13.

V. Analīze

39. Ar pirmajiem trim jautājumiem, kuri ir jāizvērtē kopā, iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai Direktīvas 93/13 6. panta 1. punktam un 7. panta 1. punktam ir pretrunā valsts tiesiskais regulējums, saskaņā ar kuru *res judicata* un noilguma ietekmes dēļ tiesa pēc savas ierosmes nevar izvērtēt līguma noteikumu negodīgumu piedziņas vēršanas uz hipotēkas objektu procedūrā un pēc iebildumu celšanas termiņa beigām patērētājs nevar iebilst pret līguma noteikuma negodīgumu šajā procedūrā vai vēlākā tiesvedībā, kurā lietu izskata pēc būtības, ja šie noteikumi tika vērtēti sākotnējā pārbaudē, ko tiesa veica pēc savas ierosmes un kas netika skaidri atspoguļota lēmumā par piedziņas vēršanu uz hipotēkas objektu.

40. Ar ceturto jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vēlas noskaidrot, kurā brīdī piedziņas vēršanas uz hipotēkas objektu procedūra ir uzskatāma par pabeigtu attiecībā uz līguma noteikumu negodīguma pārbaudi, ko tiesa veic pēc savas ierosmes vai pēc parādnieka pieteikuma saskaņā ar Direktīvas 93/13 6. panta 1. punktu un 7. panta 1. punktu, proti, vai tas ir brīdis, kad ir notikusi piedziņas vēršana uz hipotēkas objektu, ieķīlātais īpašums ir ticis pārdots un tā īpašumtiesības ir nodotas vai arī drīzāk – šāda [negodīguma] pārbaude ir iespējama pat pēc īpašumtiesību nodošanas līdz brīdim, kad parādnieks tiek izlikts no īpašuma, kas var izraisīt piedziņas vēršanas uz hipotēkas objektu procedūras atcelšanu vai ietekmēt nosacījumus, saskaņā ar kuriem ir notikusi īpašuma izsole.

41. No lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu izriet, ka minētie jautājumi ir saistīti ar procesuāliem pasākumiem, kuri attiecas uz piedziņas vēršanas uz hipotēkas objektu procedūru, kā noteikts Spānijas tiesību aktos, un saskaņā ar kuriem tiesvedības pirmajā posmā tiesai pēc savas ierosmes ir jāpārbauda hipotekārā aizdevuma līguma, kas ir izpildes rīkojuma pamats, negodīgums, un kuri paredz negatīvu vērtējumu, proti, tiesa lēmuma par piedziņas vēršanu uz hipotēkas objektu pamatojumā nenorāda nekādus apsvērumus par noteikumiem, kas nav uzskatāmi par negodīgiem. Līdz ar to tiesai ir liegts atsaukties uz noteikumu negodīgumu vēlākā tiesvedības posmā, kā arī patērētājam, kuram ir parādnieka statuss un kurš nav cēlis iebildumus pret izpildi noteiktajā termiņā, ir liegts iebilst pret šo negodīgumu tajā pašā izpildes procedūrā vai vēlākā tiesvedībā, kad lietu izskata pēc būtības. Turklāt procedūras tiesiskās sekas tiek īstenotas, kad ir notikusi piedziņas vēršana uz hipotēkas objektu, ieķīlātais īpašums ir ticis pārdots un minētā īpašuma īpašumtiesības nodotas trešai personai, kā tas ir noticis šajā lietā.

[13] Komisija atsaucas tostarp uz 1981. gada 18. decembra spriedumu (Nr. 41/1981) un 2011. gada 19. jūlija rīkojumu (Nr. 113/2011).

42. Lai atbildētu uz šiem jautājumiem, vispirms izvērtēšu Tiesas judikatūru par valsts tiesas pēc savas ierosmes veikto pārbaudi attiecībā uz negodīgiem noteikumiem saskaņā ar Direktīvu 93/13 (A sadaļa). Pēc tam izvērtēšu šajā judikatūrā izstrādāto principu piemērošanu pirmajiem trim jautājumiem (B sadaļa) un ceturtajam jautājumam (C sadaļa) [14].

A. Atbilstošā Tiesas judikatūra par negodīgu noteikumu pārbaudi, ko valsts tiesas veic pēc savas ierosmes

43. Direktīvas 93/13 6. panta 1. punktā dalībvalstīm ir paredzēts pienākums noteikt, ka negodīgi noteikumi ar patērētājiem noslēgtos līgumiem tiem nav saistoši [15]. Minētās direktīvas 7. panta 1. punktā, lasot to kopā ar tās divdesmit ceturto apsvērumu, dalībvalstīm ir noteikts pienākums nodrošināt adekvātus un efektīvus līdzekļus, lai novērstu negodīgu noteikumu ilgstošu izmantošanu ar patērētājiem noslēgtos līgumos [16]. Lai gan šie noteikumi ir radījuši plašu judikatūras kopumu, es izklāstīšu no šīs judikatūras izrietošos principus, kuri attiecas uz valsts tiesas pienākuma pārbaudīt pēc savas ierosmes līguma noteikumu negodīgumu esamību un apjomu un kuri ir visatbilstošākie manis veiktajai šīs lietas analīzei.

1. Par valsts tiesas pienākumu veikt pārbaudi pēc savas ierosmes

44. Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru ar Direktīvu 93/13 ieviestā aizsardzības sistēma ir balstīta uz ideju, ka patērētājs salīdzinājumā ar pārdevēju vai piegādātāju atrodas nelabvēlīgākā situācijā attiecībā uz iespēju risināt sarunas par darījuma noslēgšanu un tā rīcībā ir mazāks informācijas daudzums, kā rezultātā patērētājs piekrīt pārdevēja vai piegādātāja iepriekš izstrādātajiem noteikumiem bez iespējas īstenot savu ietekmi uz to saturu [17]. Lai nodrošinātu ar Direktīvu 93/13 iecerēto aizsardzību, nevienlīdzīgo situāciju starp patērētāju un pārdevēju vai piegādātāju var izlīdzināt tikai, pozitīvi iejaucoties tādām personām, kas pašas nav līgumslēdzējas [18]. Tādējādi, ņemot vērā sabiedrības interešu raksturu un nozīmīgumu, uz kuru balstīta aizsardzība, ko Direktīva 93/13 nodrošina patērētājiem, valsts tiesai, ja tās rīcībā ir šajā ziņā vajadzīgie faktiskie un tiesiskie apstākļi, ir pienākums pēc savas ierosmes izvērtēt līguma noteikuma negodīgumu un tādējādi panākt līdzsvaru starp patērētāju un pārdevēju vai piegādātāju [19].

[14] Šajā ziņā man šķiet, ka pretēji tam, ko ierosina *Ibercaja Banco* un Spānijas Karaliste, nav iemesla pārformulēt vai atkāpties no iesniedzējtiesas uzdoto jautājumu secības.

[15] Skat. spriedumu, 2021. gada 27. janvāris, *Dexia Nederland* (C-229/19 un C-289/19, EU:C:2021:68, 57. punkts). Skat. arī Direktīvas 93/13 divdesmit pirmo apsvērumu. Kā ir atzinusi Tiesa, Direktīvas 93/13 6. panta 1. punkts ir imperatīva norma, kura vērsta uz to, lai formālo līdzsvaru, ko līgums nodibina starp līgumslēdzēju pušu tiesībām un pienākumiem, aizstātu ar patiesu līdzsvaru, kas var atjaunot minēto pušu vienlīdzību. Skat. spriedumu, 2020. gada 11. marts, *Lintner* (C-511/17, EU:C:2020:188, 24. punkts).

[16] Skat. spriedumu, 2020. gada 9. jūlijs, *Raiffeisen Bank* un *BRD Groupe Societé Générale* (C-698/18 un C-699/18, EU:C:2020:537, 52. punkts).

[17] Skat. spriedumus, 2000. gada 27. jūnijs, *Océano Grupo Editorial* un *Salvat Editores* (no C-240/98 līdz C-244/98, EU:C:2000:346, 25. punkts), un 2019. gada 26. marts, *Abanca Corporación Bancaria* un *Bankia* (C-70/17 un C-179/17, EU:C:2019:250, 49. punkts).

[18] Skat. spriedumus, 2010. gada 9. novembris, *VB Pénzügyi Lízing* (C-137/08, EU:C:2010:659, 48. punkts), un 2020. gada 11. marts, *Lintner* (C-511/17, EU:C:2020:188, 25. punkts).

[19] Skat. spriedumus, 2009. gada 4. jūnijs, *Pannon GSM* (C-243/08, EU:C:2009:350, 31. un 32. punkts), un 2020. gada 4. jūnijs, *Kancelaria Medius* (C-495/19, EU:C:2020:431, 37. punkts).

2. Par valsts tiesas pienākuma veikt pārbaudi pēc savas ierosmes apjomu

45. No pastāvīgās judikatūras arī izriet, ka Direktīvā 93/13 dalībvalstīm ir noteikts pienākums paredzēt mehānismu, kas nodrošinātu, ka var tikt pārbaudīti visi līguma noteikumi, par kuriem nav notikusi atsevišķa apspriešanās, lai novērtētu to iespējamo negodīgumu [20]. Tiesa ir arī uzsvērusi, ka procesu, kas saskaņā ar valsts tiesību aktiem notiek starp patērētājiem un pārdevējiem vai piegādātājiem, īpatnības nevar būt faktors, kas var ietekmēt patērētājiem saskaņā ar Direktīvas 93/13 normām nodrošināto tiesisko aizsardzību [21]. Šajā ziņā valsts piespiedu izpildes procedūras, piemēram, procedūras piedziņas vēršanai uz hipotēkas objektu, ir pakļautas no šīs Tiesas pastāvīgās judikatūras izrietošajām prasībām, kuru mērķis ir patērētāju efektīva aizsardzība [22].

46. Lai arī Tiesa jau vairākkārt, ievērojot Direktīvas 93/13 6. panta 1. punkta un 7. panta 1. punkta prasības, ir noteikusi, kādā veidā valsts tiesām ir jānodrošina patērētāju tiesību aizsardzība atbilstoši šai direktīvai, tas negroza faktu, ka gadījumā, ja Savienības tiesībās saskaņošana nav veikta, noteikumi, kas reglamentē procedūras, kuras piemēro līguma noteikumu iespējami negodīgā rakstura pārbaudei, ietilpst dalībvalstu iekšējās tiesību sistēmās, ar nosacījumu, ka tie nedrīkst būt mazāk labvēlīgi par noteikumiem, kas reglamentē valsts tiesībām pakļautas līdzīgas situācijas (līdzvērtības princips), un tie nedrīkst padarīt neiespējamu vai pārmērīgi grūtu Savienības tiesībās piešķirto tiesību īstenošanu (efektivitātes princips) [23].

47. Saistībā ar efektivitātes principu Tiesa ir atzinusi, ka katrs gadījums, kad rodas jautājums par to, vai valsts procesuālo tiesību norma nepadara praktiski neiespējamu vai pārmērīgi neapgrūtina Savienības tiesību piemērošanu, ir jāizvērtē, ņemot vērā šīs tiesību normas vietu visā procedūrā, šīs procedūras norisi un tās īpatnības, kā arī – vajadzības gadījumā – tādus valsts tiesu sistēmas pamatā esošos principus kā tiesību uz aizstāvību aizsardzība, tiesiskās drošības princips un procesa efektīva norise [24]. Šajā sakarā Tiesa ir uzskatījusi, ka efektivitātes principa ievērošana nevar sniegties tiktāl, lai pilnībā kompensētu patērētāja absolūto pasivitāti [25].

48. Tiesa ir īpaši ir lēmusi, ka patērētājam ar šo direktīvu piešķirto tiesību efektīva aizsardzība var tikt garantēta tikai ar nosacījumu, ka valsts procesuālā sistēma ļauj vai nu maksājuma rīkojuma procedūrā, vai maksājuma rīkojuma izpildes procedūrā pēc savas ierosmes veikt pārbaudi pār attiecīgajā līgumā esošo noteikumu iespējamo negodīgumu [26]. Tādējādi gadījumā, kad valsts tiesas pēc savas ierosmes veiktā līguma noteikumu negodīguma pārbaude maksājuma rīkojuma izpildes stadijā nav paredzēta, ir jāuzskata, ka valsts tiesību akti var apdraudēt Direktīvā 93/13 paredzētās aizsardzības efektivitāti, ja tajos šāda pārbaude nav paredzēta rīkojuma izdošanas stadijā vai ja šāda pārbaude ir paredzēta tikai iebildumu pret jau izsniegtu rīkojumu iesniegšanas stadijā, ja pastāv ievērojams risks, ka patērētāji neiesniegs prasītos iebildumus [27]. Līdz ar to Direktīva 93/13 nepieļauj, ka valsts tiesiskajā regulējumā tiek atļauts izdot maksājuma rīkojumu, patērētājam nevienā procedūras brīdī nesaņemot garantiju, ka tiesa pārbaudīs, vai noslēgtajā līgumā nav negodīgu noteikumu [28].

[20] Skat. spriedumu, 2020. gada 3. marts, *Gómez del Moral Guasch* (C-125/18, EU:C:2020:138, 44. punkts).

[21] Skat. spriedumu, 2016. gada 21. aprīlis, *Radlinger* un *Radlingerová* (C-377/14, EU:C:2016:283, 50. punkts).

[22] Skat. spriedumu, 2015. gada 29. oktobris, *BBVA* (C-8/14, EU:C:2015:731, 20. punkts).

[23] Skat. spriedumu, 2019. gada 26. jūnijs, *Kuhar* (C-407/18, EU:C:2019:537, 45. un 46. punkts).

[24] Skat. spriedumu, 2021. gada 22. aprīlis, *PROFI CREDIT Slovakia* (C-485/19, EU:C:2021:313, 53. punkts).

[25] Skat. spriedumu, 2015. gada 1. oktobris, *ERSTE Bank Hungary* (C-32/14, EU:C:2015:637, 62. punkts).

[26] Skat. spriedumu, 2018. gada 13. septembris, *Profi Credit Polska* (C-176/17, EU:C:2018:711, 44. punkts).

[27] Skat. spriedumu, 2018. gada 20. septembris, *Danko* un *Danková* (C-448/17, EU:C:2018:745, 46. punkts un rezolutīvās daļas 2) punkts).

[28] Skat. spriedumu, 2018. gada 20. septembris, *Danko* un *Danková* (C-448/17, EU:C:2018:745, 49. punkts).

49. Turklāt Tiesa ir atzinusi, ka patērētāja aizsardzība nav absolūta un Savienības tiesības neuzliek valsts tiesai pienākumu nepiemērot valsts procesuālās normas, kas nolēmumam tostarp piešķir *res judicata* spēku, pat ja tas ļautu novērst Direktīvā 93/13 ietvertas tiesību normas – neatkarīgi no tās rakstura – pārkāpumu [29]. Proti, Tiesa ir uzsvērusi, ka *res judicata* princips ir nozīmīgs gan Savienības tiesību sistēmā, gan valstu tiesību sistēmās un ka, lai nodrošinātu gan tiesību un tiesisko attiecību stabilitāti, gan pareizu tiesvedību, ir svarīgi, lai tiesu nolēmumus, kas stājušies spēkā pēc tam, kad ir izmantoti pieejamie tiesību aizsardzības līdzekļi vai beigušies šādai pārsūdzībai paredzētie termiņi, vairs nevarētu apstrīdēt [30]. Tāpat saprātīgu termiņu noteikšana prasības celšanai, kuru neievērošanas gadījumā prasības celšanas tiesības tiek zaudētas tiesiskās drošības interesēs, ir saderīga ar Savienības tiesībām [31]. Tomēr valsts tiesiskais regulējums nedrīkst aizskart no Direktīvas 93/13 6. panta 1. punkta izrietošo patērētāju tiesību – nebūt saistītiem ar negodīga rakstura noteikumu – būtību [32].

50. Piemēram, 2015. gada 29. oktobra spriedumā *BBVA* [33] Tiesa būtībā atzina, ka Direktīvas 93/13 6. un 7. pants, ņemot vērā efektivitātes principu, nepieļauj Likuma 1/2013 pārejas noteikumus, kuros ir paredzēts īpašs viena mēneša noilguma termiņš iebildumu celšanai par līguma noteikumu negodīgumu piedziņas vēršanas uz hipotēkas objektu procedūrā, jo pastāv būtisks risks, ka minētais termiņš beigsies, attiecīgajiem patērētājiem tā arī nespējot efektīvi un lietderīgi īstenot savas tiesības attiecībā uz Direktīvu 93/13.

51. Turklāt 2009. gada 6. oktobra spriedumā *Asturcom Telecomunicaciones* [34] Tiesa īpaši nosprieda, ka valsts tiesību akti, ar ko ir paredzēts divu mēnešu termiņš, pēc kura beigām – ja nav celta prasība par atcelšanu – šķīrējtiesas nolēmums kļūst galīgs un tādējādi iegūst *res judicata* spēku, atbilst efektivitātes principam, norādot, ka minētā principa ievērošana nevar sniegties tiktāl, lai pilnībā kompensētu tāda patērētāja absolūto pasivitāti, kas nav cēlis nekādu prasību tiesā, lai aizstāvētu savas tiesības.

52. Savukārt 2016. gada 18. februāra spriedumā *Finanmadrid EFC* [35] Tiesa nosprieda, ka valsts tiesiskais regulējums, kas paredz *res judicata* principu maksājuma rīkojuma procedūrā, nav atbilstīgs efektivitātes principam, ņemot vērā, ka iestādes lēmums, ar ko tiek noslēgta maksājuma rīkojuma procedūra, iegūst *res judicata* spēku, tādējādi negodīgo noteikumu pārbaudi rīkojuma izpildes posmā padarot neiespējamu tāpēc vien, ka patērētājs nav iesniedzis iebildumus pret rīkojumu tam paredzētajā termiņā, kā arī pastāv ievērojams risks, ka patērētājs neiesniegs iebildumus.

53. Jāprecizē, ka spriedumā *Banco Primus* [36], kas attiecās uz patērētāja izvirzītiem iebildumiem piedziņas vēršanas uz hipotēkas objektu procedūrā, Tiesa nosprieda, ka Direktīva 93/13 pieļauj valsts tiesisko regulējumu, ar kuru tiesai tiek aizliegts pēc savas ierosmes atkārtoti izvērtēt līguma noteikumu negodīgumu, ja tā jau ir lēmusi par visu līguma noteikumu likumību šīs direktīvas kontekstā lēmumā, kurš ir ieguvis *res judicata* spēku. Tomēr, Tiesas ieskatā, ja viens vai vairāki līguma noteikumi, kuru negodīgais raksturs vēl nav ticis vērtēts iepriekšējās strīdīgā līguma pārbaudes tiesā laikā, kā rezultātā ir pieņemts lēmums ar *res judicata* spēku, Direktīvā 93/13 ir

[29] Skat. spriedumu, 2016. gada 21. decembris, *Gutiérrez Naranjo* u.c. (C-154/15, C-307/15 un C-308/15, EU:C:2016:980, 68. punkts).

[30] Skat. spriedumu, 2017. gada 26. janvāris, *Banco Primus* (C-421/14, EU:C:2017:60, 46. punkts).

[31] Skat. spriedumu, 2021. gada 22. aprīlis, *PROFI CREDIT Slovakia* (C-485/19, EU:C:2021:313, 57. punkts).

[32] Skat. spriedumu, 2016. gada 21. decembris, *Gutiérrez Naranjo* u.c. (C-154/15, C-307/15 un C-308/15, EU:C:2016:980, 71. punkts).

[33] C-8/14, EU:C:2015:731, 27.–42. punkts.

[34] C-40/08, EU:C:2009:615, 34.–48. punkts.

[35] C-49/14, EU:C:2016:98, 45.–55. punkts.

[36] Skat. spriedumu, 2017. gada 26. janvāris (C-421/14, EU:C:2017:60, 49.–54. punkts).

paredzēts, ka valsts tiesai, kurā patērētājs ir atbilstīgi izvirzījis iebildumus, lūdzot pārbaudīt šo līguma noteikumu negodīgumu, pēc lietas dalībnieku pieprasījuma vai pēc savas ierosmes ir jāvērtē – ja šīs tiesas rīcībā ir šim nolūkam vajadzīgais juridiskais un faktiskais pamatojums – to negodīgais raksturs. Faktiski, ja šādas pārbaudes nav, patērētāja aizsardzība saskaņā ar šo direktīvu izrādītos nepilnīga un nepietiekama.

54. Līdz ar to no iepriekš minētās judikatūras izriet, ka Direktīvā 93/13 dalībvalstīm nav paredzēts pienākums ieviest konkrētu procesuālo sistēmu, lai pārbaudītu tiesā negodīgus līguma noteikumus, ja tās ievēro savus Savienības tiesībās paredzētos pienākumus, tostarp līdzvērtības un efektivitātes principus, un tādējādi garantē, ka valsts tiesa veic jebkura līguma noteikuma negodīguma pārbaudi neatkarīgi no tiesvedības. Pārbaude pēc savas ierosmes par līguma noteikumu negodīgumu ir jāveic vai nu pirmās instances tiesai, vai arī otrās instances tiesai, kura izskata izpildes lietu vai lietu pēc būtības, ko var ierosināt patērētājs, ja vien nepastāv būtisks risks, ka patērētājs neizmantos konkrēto procesuālo ceļu, tādējādi izslēdzot iespēju veikt negodīgu noteikumu pārbaudi tiesā saskaņā ar Direktīvu 93/13.

55. Turklāt saskaņā ar Tiesas judikatūru, lai gan patērētāja aizsardzība nav absolūta, tāds nav arī *res judicata* princips. Kā izklāstīts šo secinājumu 50.–53. punktā minētajos spriedumos, Tiesa izmanto līdzsvarotu pieeju attiecībā uz valsts procesuālo noteikumu par *res judicata* un noilgumu un Direktīvas 93/13 prasību mijiedarbību, vienlaikus nodrošinot, ka šādi noteikumi neapdraud ar Direktīvu 93/13 izveidoto patērētāju aizsardzības sistēmu. It īpaši, lai gan spriedums *Banco Primus* neskar tieši izskatāmajā lietā aplūkojamo noteikumu negatīva vērtējuma apjomu, tas, ka Tiesa ir uzsvērusi vajadzību galīgi izvērtēt līguma noteikumu negodīgumu nolēmumā, kuram ir *res judicata* spēks, atbalsta nostāju, ka tāds valsts tiesiskais regulējums kā minētajā lietā ir pretrunā Direktīvai 93/13. Pie šī sprieduma atgriezīšos savā turpmākajā analīzē (skat. šo secinājumu 62. punktu).

56. Ņemot vērā šos Tiesas judikatūrā izstrādātos principus, ir jāizskata prejudiciālie jautājumi šajā lietā.

B. Par pirmo līdz trešo jautājumu

57. Kā jau minēts šo secinājumu 39. punktā, pirmie trīs jautājumi būtībā attiecas uz to, ka *res judicata* un noilguma ietekmes dēļ izpildes tiesa pēc savas ierosmes vai pēc patērētāja pieteikuma nevar pārskatīt to līguma noteikumu negodīgumu, kuri tika vērtēti sākotnējā pārbaudē, ko tiesa veica pēc savas ierosmes un kas netika skaidri atspoguļota lēmumā par piedziņas vēršanu uz hipotēkas objektu.

58. Sākotnēji jānorāda, ka pretēji apsvērumiem, ko izvirza Komisija, ka izskatāmā lieta attiecas uz noilgumu, nevis *res judicata* principu, no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu izriet, ka iesniedzējtiesa uzskata, ka šī lieta ir saistīta ar *res judicata* un noilguma ietekmi, kas izriet no attiecīgā valsts tiesiskā regulējuma. Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru tikai valsts tiesas kompetencē ir interpretēt un piemērot valsts tiesības [37].

59. Turklāt šajā lietā nav konstatējamas norādes, kas varētu radīt šaubas par līdzvērtības principu. Līdz ar to ir tikai jāpārbauda, vai attiecīgie valsts tiesību akti ir saderīgi ar efektivitātes principu.

[37] Skat. spriedumu, 2020. gada 9. jūlijs, *Raiffeisen Bank* un *BRD Groupe Societé Générale* (C-698/18 un C-699/18, EU:C:2020:537, 46. punkts).

60. Tiesas judikatūrā, manuprāt, ir stingras norādes par to, ka Direktīvas 93/13 6. panta 1. punkts un 7. panta 1. punkts, ņemot vērā efektivitātes principu, nepieļauj attiecīgo valsts tiesisko regulējumu.

61. Šajā ziņā man šķiet, ka attiecībā uz noteikumu iespējamo negodīgumu saskaņā ar Direktīvu 93/13 valsts tiesai ir jāveic skaidrs un pietiekami pamatots novērtējums. Kā to parāda šīs lietas apstākļi, attiecīgais valsts tiesiskais regulējums noved pie tā, ka pārbaudi pēc savas ierosmes uzskata par veiktu, lai gan tiesas nolēmumā nav nekādu norāžu par to. Manuprāt, kā norāda Komisija, ja līguma noteikumu negodīguma pārbaude nav pamatota nolēmumā par piedziņas vēršanu uz hipotēkas objektu, patērētājs nevarēs izprast vai analizēt šā nolēmuma iemeslus vai attiecīgā gadījumā efektīvi iebilst pret izpildi. Tāpat arī valsts tiesa, kurai varētu būt jāizskata pārsūdzība, nevarēs pasludināt nolēmumu. Šajā ziņā Tiesa ir skaidri nospriedusi, ka bez efektīvas kontroles pār iespējami negodīgiem attiecīgā līguma noteikumiem netiktu nodrošināta ar Direktīvu 93/13 piešķirto tiesību ievērošana [38].

62. Šo pieeju pamato arī spriedums *Banco Primus* [39]. Kā norādīts šo secinājumu 53. punktā, Tiesa konstatēja, ka ar Direktīvu 93/13 nav saderīgi valsts tiesību akti, ar ko *res judicata* ietekme tika attiecināta uz noteikumiem, par kuriem valsts tiesa nav pieņēmusi galīgu nolēmumu. Tādēļ Tiesa prezumē, ka tad, ja valsts tiesa nav izvērtējusi attiecīgo līguma noteikumu negodīgumu, ir grūti pieņemt, ka tiek skarts *res judicata* princips [40].

63. Šī pieeja saskan arī ar Direktīvas 93/13 mērķiem, kā tie interpretēti Tiesas judikatūrā. Kā jau minēts šo secinājumu 44. punktā, valsts tiesas pienākumu pēc savas ierosmes izvērtēt līguma noteikuma negodīgumu pamato to sabiedrības interešu raksturs un nozīmīgums, uz kurām balstīta aizsardzība, ko Direktīva 93/13 nodrošina patērētājiem. Līdz ar to, manuprāt, pēc savas ierosmes veikta pārbaude, kura paredz tikai netiešu tiesas iejaukšanos, atņemtu jēgu pienākumam, kas valsts tiesai uzlikts ar Direktīvu 93/13.

64. Jānorāda, ka šī pieeja atbilst Tiesas judikatūrai par valsts tiesību aktiem, ar kuriem tiek īstenots *res judicata* princips ārpus Direktīvas 93/13 izpratnes. Atsevišķos spriedumos [41] Tiesa ir noraidījusi pārmērīgas aizsardzības piešķiršanu galīgiem nolēmumiem, kas, izmantojot *res judicata* ietekmi, ievērojami kavē Savienības tiesību efektīvu piemērošanu [42]. Turklāt jānorāda, ka 2018. gada 17. oktobra spriedumā *Klohn* [43] Tiesa ir norādījusi, ka *res judicata* spēks attiecas tikai uz tādiem juridiskajiem prasījumiem, par kuriem tiesa ir lēmusi, un tādējādi nav šķērslis tam, ka tiesa vēlākā strīdā spriež par tiesību jautājumiem, par kuriem šis galīgais nolēmums nav pieņemts. Tāpat savā judikatūrā par *res judicata* principa piemērošanu Savienības tiesībās Tiesa ir vairākkārt nospriedusi, ka *res judicata* attiecas tikai uz faktu un tiesību jautājumiem, kas faktiski vai obligāti tikuši izskatīti attiecīgajā tiesas nolēmumā [44].

38 Skat. spriedumu, 2020. gada 4. jūnijs, *Kancelaria Medius* (C-495/19, EU:C:2020:431, 35. punkts).

39 Skat. spriedumu, 2017. gada 26. janvāris (C-421/14, EU:C:2017:60, 49.–54. punkts).

40 Šajā nozīmē skat. García-Valdecasas Dorrego, M.J., *Dialogue between the Spanish courts and the European Court of Justice regarding the judicial protection of consumers under Directive 93/13/EEC*, Association of Property and Business Registrars of Spain, 2018, 98.–99. lpp.

41 Skat. tostarp spriedumus, 2009. gada 3. septembris, *Fallimento Olimpiclub* (C-2/08, EU:C:2009:506, 29.–32. punkts); 2020. gada 2. aprīlis, *CRPNPAC* un *Vueling Airlines* (C-370/17 un C-37/18, EU:C:2020:260, 94.–96. punkts), un 2020. gada 16. jūlijs, UR (advokātu pienākums maksāt PVN) (C-424/19, EU:C:2020:581, 31.–34. punkts).

42 Šajā sakarā skat. Turmo, A., "National *Res judicata* in the European Union: Revisiting the Tension Between the Temptation of Effectiveness and the Acknowledgement of Domestic Procedural Law", *Common Market Law Review*, 58. sēj., 2021, 361.–390. lpp., īpaši 375. lpp.

43 C-167/17, EU:C:2018:833, 69. punkts.

44 Skat. spriedumus, 2010. gada 29. jūnijs, Komisija/Luksemburga (C-526/08, EU:C:2010:379, 27. punkts), un 2019. gada 31. janvāris, *Islamic Republic of Iran Shipping Lines* u.c./Padome (C-225/17 P, EU:C:2019:82, 47. punkts).

65. Līdz ar to jāuzskata, ka attiecīgie valsts tiesību akti ir pretrunā efektivitātes principam, jo tie padara neiespējamu vai pārmērīgi apgrūtina Direktīvā 93/13 paredzētās patērētāju aizsardzības nodrošināšanu.

66. Līdz ar to secinu, ka Direktīvas 93/13 6. panta 1. punkts un 7. panta 1. punkts, ņemot vērā efektivitātes principu, nepieļauj tādu valsts tiesisko regulējumu kā pamatlietā aplūkotais.

C. Par ceturto jautājumu

67. Kā norādīts šo secinājumu 40. punktā, ceturtais jautājums būtībā ir par to, vai ar Direktīvas 93/13 6. panta 1. punktu un 7. panta 1. punktu ir saderīgs regulējums, saskaņā ar kuru gadījumā, ja ir notikusi piedziņas vēršana uz hipotēkas objektu, ieķīlātais īpašums ir ticis pārdots un tā īpašumtiesības ir nodotas trešai personai, tiesa pēc savas ierosmes vai pēc parādnieka pieteikuma var veikt hipotekārā aizdevuma līguma noteikumu negodīguma pārbaudi līdz brīdim, kad attiecīgā persona tiek izlikta no īpašuma, kas var izraisīt piedziņas vēršanas uz hipotēkas objektu procedūras atcelšanu vai ietekmēt nosacījumus, saskaņā ar kuriem ir notikusi īpašuma izsole.

68. Uzreiz norādīšu, ka es piekrītu Komisijas viedoklim, ka Direktīvas 93/13 6. panta 1. punkts un 7. panta 1. punkts, ņemot vērā efektivitātes principu, pieļauj valsts tiesisko regulējumu, kurā ir paredzēts, ka valsts tiesa pēc savas ierosmes vai pēc kādas puses pieteikuma nevar veikt noteikumu negodīguma pārbaudi, ja ieķīlātā īpašuma īpašumtiesības ir nodotas, ar nosacījumu, ka patērētāji, kuru īpašumam ir piemērota piedziņas vēršanas uz hipotēkas objektu procedūra, var aizstāvēt savas tiesības vēlākā tiesvedībā, lai prasītu zaudējumu atlīdzināšanu saistībā ar Direktīvu 93/13.

69. Uzskatu, ka šis jautājums attiecas uz situāciju, kad līgumattiecības starp patērētāju un kreditoru ir jau izbeigtas, nododot ieķīlātā īpašuma īpašumtiesības trešai personai. Tomēr, manuprāt un pretēji tam, ko apgalvo *Ibercaja Banco*, kā arī Spānijas un Itālijas valdības, šīs lietas apstākļi ir atšķirīgi no apstākļiem lietā, kurā tika pasludināts spriedums *Banco Santander*[45].

70. Minētajā spriedumā[46] Tiesa atzina, ka Direktīvas 93/13 6. panta 1. punkts un 7. panta 1. punkts nav piemērojami procedūrā, ko ir uzsācis nekustamā īpašuma nosolītājs pēc tam, kad ārpustiesas ceļā ir vērsta piedziņa uz hipotēkas objektu, kuram attiecībā uz šo īpašumu ir piekritis patērētājs par labu kreditoram komersantam, ja šīs procedūras mērķis ir aizsargāt lietu tiesības, ko šis nosolītājs ir likumīgi ieguvis, ciktāl, pirmkārt, šī procedūra ir neatkarīga no juridiskās saiknes, kas saista kreditoru komersantu ar patērētāju, un, otrkārt, ir notikusi piedziņas vēršana uz hipotēkas objektu, nekustamais īpašums ir ticis pārdots un ar to saistītās lietu tiesības ir tikušas nodotas, patērētājam neizmantojot šajā ziņā paredzētos tiesību aizsardzības līdzekļus. It īpaši Tiesa norādīja, ka attiecīgais strīds neattiecas uz piedziņas vēršanu uz hipotēku procedūru un nav pamatots ar hipotekārā aizdevuma līgumu. Drīzāk tas ir par lietu tiesību aizsardzību, kuras saistītas ar nosolītāja legāli iegādātu īpašumu. Turklāt Tiesa uzskatīja, ka patērētājam bija iespēja iebilst pret procedūru [hipotekārā aizdevuma] līguma negodīgu noteikumu dēļ vai lūgt tās apturēšanu un ka tieši piedziņas vēršanas uz hipotēku procedūrā tiesa varēja pēc savas ierosmes pārbaudīt līguma noteikumu iespējamo negodīgumu.

[45] Spriedums, 2017. gada 7. decembris (C-598/15, EU:C:2017:945).

[46] Skat. spriedumu, 2017. gada 7. decembris, *Banco Santander* (C-598/15, EU:C:2017:945, 39.–50. punkts).

71. Savukārt izskatāmā lieta skar piedziņas vēršanas uz hipotēkas objektu procedūru, kas attiecas uz juridisko saikni starp patērētāju un kreditoru un ir pamatota ar hipotekārā aizdevuma līgumu, konkrētāk – ar hipotekāro aizdevumu saistīto izdevumu noteikšanu (skat. šo secinājumu 18. punktu). Taisnība, ka patērētājs kā parādnieks nebija izvirzījis iebildumus pret izpildi noteiktajā termiņā un tiesai, kura izskata piedziņas vēršanas uz hipotēkas objektu procedūru, pēc savas ierosmes bija jāveic tāda līguma noteikumu negodīguma pārbaude, kas ir izpildes rīkojuma pamats. Tomēr, pamatojoties uz šo secinājumu 60.–66. punktā izklāstītajiem apsvērumiem, *res judicata* un noilguma ietekme, kas izriet no attiecīgajiem valsts tiesību aktiem, ir jāvērtē tikai gadījumā, ja tiesa nolēmumā, kas pasludināts iepriekšējā procedūras posmā, pēc savas ierosmes ir skaidri un pietiekami pamatoti izvērtējusi līguma noteikumu iespējamo negodīgumu, kā tas nav pamatlietā.

72. Šajā ziņā man šķiet, ka situācijā, kad piedziņas vēršanas uz hipotēkas objektu procedūras agrākā posmā nav veikta skaidra un pietiekami pamatota pārbaude pēc savas ierosmes, izpildes tiesai ir jābūt iespējai garantēt patērētājiem efektīvu aizsardzību saskaņā ar Direktīvu 93/13, pēc savas ierosmes vai pēc patērētāja pieteikuma izvērtējot līguma noteikumu negodīgumu. Tādēļ nav jāņem vērā valsts tiesiskais regulējums, kas liedz patērētājam iebilst pret līguma noteikumu negodīgumu un tiesai to izvērtēt pēc tam, kad ir beidzies termiņš iebildumu pret izpildi celšanai. Ņemot vērā iepriekš minēto, ja ir notikusi piedziņas vēršana uz hipotēkas objektu, ieķīlātais īpašums ir ticis pārdots un tā īpašumtiesības ir nodotas trešai personai, ir jāuzskata, ka tiesa pēc savas ierosmes vai pēc kādas personas pieteikuma vairs nevar izvērtēt līguma noteikumu negodīgumu, kas var izraisīt īpašumtiesību nodošanas atcelšanu un tādējādi var radīt trešām personām nelabvēlīgas sekas un apdraudēt nodibināto īpašuma attiecību tiesisko drošību.

73. Tomēr, manuprāt, saskaņā Direktīvas 93/13 6. panta 1. punktu un 7. panta 1. punktu, ņemot vērā efektivitātes principu, šādā situācijā patērētājam vēlāk atsevišķā procedūrā ir jābūt iespējai pamatoties uz aizdevuma līguma noteikumu negodīgumu, lai efektīvi un lietderīgi izmantotu minētajā direktīvā paredzētās tiesības un tādējādi prasītu kreditoram atlīdzināt finansiālos zaudējumus, kas patērētājam radušies šādu noteikumu dēļ.

74. Līdz ar to secinu, ka Direktīvas 93/13 6. panta 1. punktam un 7. panta 1. punktam, ņemot vērā efektivitātes principu, nav pretrunā valsts tiesiskais regulējums, kurā paredzēts, ka valsts tiesa pēc savas ierosmes vai pēc kādas puses pieteikuma nevar izvērtēt noteikumu negodīgumu, ja ir notikusi piedziņas vēršana uz hipotēkas objektu, ieķīlātais īpašums ir ticis pārdots un tā īpašumtiesības ir nodotas trešai personai, ar nosacījumu, ka patērētāji, kuru īpašumam ir piemērota piedziņas vēršanas uz hipotēkas objektu procedūra, var aizstāvēt savas tiesības vēlākā tiesvedībā, ceļot prasību par zaudējumu atlīdzināšanu saistībā ar minēto direktīvu.

VI. Secinājumi

75. Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, ierosinu Tiesai uz *Audiencia Provincial de Zaragoza* (Saragosas provinces tiesa, Spānija) uzdotajiem jautājumiem atbildēt šādi:

1) Padomes Direktīvas 93/13/EEK (1993. gada 5. aprīlis) par negodīgiem noteikumiem patērētāju līgumos 6. panta 1. punkts un 7. panta 1. punkts, ņemot vērā efektivitātes principu, ir jāinterpretē tādējādi, ka tiem pretrunā ir valsts tiesiskais regulējums, saskaņā ar kuru tiesa pēc savas ierosmes nevar izvērtēt līguma noteikumu negodīgumu piedziņas vēršanas uz hipotēkas objektu procedūrā un patērētājs, kurš nebija izvirzījis iebildumus pret piespiedu izpildi, nevar

iebilst pret līguma noteikuma negodīgumu tajā pašā izpildes procedūrā vai vēlākā tiesvedībā, kurā lietu izskata pēc būtības, ja šie noteikumi tika vērtēti sākotnējā pārbaudē, ko tiesa veica pēc savas ierosmes un kas netika skaidri un pietiekami pamatota saistībā ar minēto direktīvu.

2) Padomes Direktīvas 93/13/EEK (1993. gada 5. aprīlis) par negodīgiem noteikumiem patērētāju līgumos 6. panta 1. punkts un 7. panta 1. punkts, ņemot vērā efektivitātes principu, ir jāinterpretē tādējādi, ka tiem nav pretrunā valsts tiesiskais regulējums, saskaņā ar kuru valsts tiesa pēc savas ierosmes vai pēc kādas puses pieteikuma nevar izvērtēt hipotekārā aizdevuma noteikumu negodīgumu, ja ir notikusi piedziņas vēršana uz hipotēkas objektu, ieķīlātais īpašums ir ticis pārdots un tā īpašumtiesības ir nodotas trešai personai, ar nosacījumu, ka patērētāji, kuru īpašumam ir piemērota piedziņas vēršanas uz hipotēkas objektu procedūra, var aizstāvēt savas tiesības vēlākā tiesvedībā, ceļot prasību par zaudējumu atlīdzināšanu saistībā ar minēto direktīvu.